

SLOVENSKI NAROD.

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 g. — k.
" pol leta 4 " — " "
" četr " 2 " 20 " "

Po pošti:
za vse leto 10 g. — k.
" pol leta 5 " — " "
" četr " 2 " 60 " "

Vredništvo in opravišтво je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

Oznaniła:

Za navadno trislopnost vrsto se plačuje: 6 kr. če se tiska 1krat, 5 " " " " 2krat, 4 " " " " 3krat. večje pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štempelj) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo.

Prijateljska opomba.

Prof. dr. Maassen, nemšk federalist, je 17. t. m. v katoliško-konservativnem ljudskem društvu graškem v obširnem, jako temeljitem govoru razlagal znani ministerski spomenici. V govoru smo našli posebno eno oddelek, ki nam je bil tako iz srca vzet, da naj ga tu brez vsake opombe in dostavka ponatisnemo s prošnjo, naj bi si ga naši veliki in majhni politikarji dobro razmislili. Dr. Maassen je med drugimi rekel:

„Kar najtemeljiteje so ministri, ki so zdaj eksministri, spoznali, da na dozdajni poti ne gre. Popolnoma so opustili misel, da bi z državnim zborom pozvali tekoče stoletje na borišče. Pa poslušajmo, kako oni sami govoré. — V spomenici ministerske manjšine beremo:

„Napósled bodo Poljaki, katerim se nobena njih želja ne bo spomnila, vendar-le zapustili državni zbor in tako poskusili najskrajneje prisilstvo (pressionsmittel), kar jih imajo. Njih odhod bo tudi Slovincem in Tirolcem znamenje, da naj odidejo: zapuščena teropuščena bo v poslanski zbornici sedela nemška stranka, ne pa popolno zastopništvo zapadne državne polovice.“ In g. dr. Massen nadaljuje: „Vidite, moja gospoda, da so 3 ministri sami Poljakom, Slovincem in Tirolcem pokazali pot. Ali se ne usiljuje pri tem vsakomu nehoté vprašanje: Kako je to, da Poljaki, Slovinci in Tirolci že sami niso našli te poti?“ (Pohvala med poslušalci).

Beseda ni konj.

Dr. Scherzer popisuje potovanje cesarske fregate „Novare“ okolo sveta. Med drugim pripoveduje, kaj sodijo sem pa tje o vpljivu lune na zemeljsko življenje. Tako se je n. pr. Scherzerju pripovedovalo o nekem kovaču na otoku Dominika. Ta kovač je jako ljubil vinsko srago, ki ga je včasih tako premogla, da je pod milim nebom zaspal. Med spanjem se mu je večkrat pripetilo, da je neprevidno obrnil obraz proti luni, vsled česar je imel drugi dan nos in usta na eno stran potegneno, in potrebovalo je vselej več dni, predno sta se nos in usta znebila luninega vpljiva in se je našemu kovaču obraz zopet poravnal v navadno lego.

Škoda da dr. Scherzerja zdaj ni doma v Avstriji. Dvakrat škoda! Scherzer namreč potuje zopet na državne stroške s celo ekspedicijo okolo sveta, da bo spoznaval tuje — posebno piko ima bajé na Kineze — narode in sklepal ž njimi pogodbe in prijateljstvo. Brati je, da mu prav dobro gre. Če ima dr. Scherzer res lastnosti za take namene potrebne, kako živo bi ga potrebovali doma! Na Dunaji o lastnostih in posebnostih nekterih domačih narodov ne vedó besedice in tudi besedice o njih vodeti nočejo. Mesto da so torej poslali Scherzerja v Kino, naj bi bil šel v Galicijo, Dalmacijo, Tirolje, Slovenijo, kar bi bilo mnogo ceneje in morebiti bi bili na Dunaji učenemu Nemcu vendar verovali, kar zdaj gluhim ušesom pripovedujejo slovenski poslanci.

Po časnikih smo čitali, da zna Scherzer tudi mednarodne pogodbe sklepati in da ima v svoji bisagi že nekoliko takih pisem, ki neki na vse strani zadostujejo. Zakaj pusté takega moža iz dežele, kjer je treba skleniti toliko mednarodnih pogodb, pa nimajo nobenega moža, ki bi se na to rokodelstvo količkaj razu-

mel. Koliko potrebnega posla bi imel Scherzer med Poljaki in Rusinci, Čehi in Nemci, če bi Svetec dovolil tudi med Slovinci in Nemci itd. itd. Še v Kotoru bi ga potrebovali. Sicer so tam z uporniki skovali neko pogodbo, a na eni strani šobe napenjajo češ da jih pogodba preveč stane, na drugi pa manjka resne volje pogodbe se držati.

Scherzer bi tudi doma še marsiktero lepo in izvirno našel, ki bi se vredno na stran postavila njegovemu kovaču na Dominiki. Prepričani smo, da imajo naši kovači svoje nosove dovolj utrjene proti luninemu vpljivanju, vendar pa je še čisto nepreiskano poglavje, koliko vpljiva ima luna na evropsko politiko. Scherzer bi našel na Dunaji ne samo enega rusastega kovača, kateremu je — sicer ne luna — ampak ustava obrnila vse mišljenje in dejanje na eno stran in proti eni strani. Celo dvorano bi jih našel, ki zdaj že skoraj en teden pred ustavo kakor pred zlatim teletom na kolenih ležé in v različnih varijacijah kričé: „Ustava je velika, mi pak smo njeni preroki, vsi smo preroki.“ Scherzer bi tudi videl dervise, ki se veselo v pest smejiijo pri tem židosko — mahomedanskem malikovanju.

Pa kaj bi se tudi dervisi ne smejali, saj bi se še mi ž njimi, ko bi za nas stvar ne bila tako neizmerno resna. Tu je bilo med božičnimi prazniki besedovanja o opoziciji v drž. zboru; še Rechbauer bo govoril proti adresi in torej tudi proti sedanjemu ministerstvu, se je javno pripovedovalo. A Rechbauerjeva beseda ni konj, še komar ne, Rechbauer bo proti svojemu prepričenju govoril za ministerstvo. Tam v Galiciji je bil v zadnjem dež. zboru velik opozicijski hrum. Gotovo je bilo, da se imajo drž. poslanci gališki domú vrniti, kader bodo spoznali, da se Galiciji ne dovolijo tirjatve izrečene v resoluciji. Zdaj se je po posebnem naključju zvedelo, da sedanje ministerstvo Poljakom ničesar ne bo dovolilo, a Poljaki ne le ne odidejo, ampak poljaški vodja Grocholski sam še govori veliko filipiko za ustavo, ktera njegovi deželi toliko krivice dela. Poljaki so že zdaj razbili kamenito tablo, na katero so bile zapisane njih postave, in brezskrbno malikujejo — ni čuda, da si dervisi smejiijo v pest. O Slovincih se je mislilo, da bodo prišli z novo močjo v zbor. A zdaj so pač govorili en dober in en srednj govor, ali o Slovincih so molčali. Eden naših poslancev nas je celo izbrisal iz vseslovanstva, in nas pred našimi izrecnimi nasprotniki osmešil s pridevkom: slavische separatisten . . . Kaj pomaga, da mi zdaj proti temu protestujemo: dervisi so že imeli svoj smeh in svoje veselje! Nemci so si sami več obetali od slovenskih tirjatev. Ker so naši ljudje tako pridno molčali o Sloveniji, potegnil je najprvo Kuranda in potem še drugi prav od strani in pozvedavo našo tirjatev na dan. A nevoljno mu je g. Svetec zavrnil, da je bilo nepotrebno govoriti o prihodnjem slovenskem kraljestvu. Pri nas doma drugače mislimo in med dež. zborom in zlasti takoj potem so tudi v Ljubljani drugače mislili. Vsaj Kurandu naj bi se bilo drugače odgovorilo: saj beseda ni konj.

Mi smo g. dr. Tomanu hvaležni za njegov izvrstni govor, toda s tem ni dovolj. Na slov. grobu se bo dalo še bolj elegično govoriti, kakor v dunajski lesenjači. Svetca pa menda na Dunaji vselej slovenska nesreča tako pobije, da zgubi ves tisti pogum, ki ga včasih kaže v Ljubljani. Naj bi ne hodil na Dunaj ustavnih dervisev kratkočasit.

Saj za kratek čas skrbé drugi. Schindler in

Greuter se v tem že od nekdanj krepko podpirata. Zdaj jim je nevarno konkurenco napravil Rusinec G u s z a l e w i c z. Mož je tako prepričavno govoril, da je sam sebe prepričal, da to kar je hotel dokazati, ni resnično in da je svoj govor končal z večno imenitnimi besedami: „Ta trenotek sem se odločil, da bom glasoval za adresno osnovo večine, dasiravno sem vpisan kot govornik proti njej.“ Res pri takih dogodajih mora človek podpisati besede, ki jih je te dni pisal „Vaterland“ rekši: „Svet je zavod, iz kterega naj bi vsak pameten poštenjak brž ko brž skušal ubežati v norišnico, dasiravno se že tudi norišnice rabijo za državnopolijske namene.“

In še eno veliko veselje je bilo prihranjeno ustavnim dervišem. Beusta so malali ustavoverni časniki kot velikega grešnika pred ustavo, njemu so pripisavali vse ministerske homatije. Še v zbornici je gromel g. Kaiserfeld proti njemu, češ da jim je Beust odpravil prvega ustavnega ministerskega prvosednika. Radovedni smo bili, kako se bo Beust obnašal. A tudi on je prišel v tempelj in pobožno je daroval ustavi. Tudi on boglasoval za adresno, torej za sedanje ministerstvo. Beust je popustil svojo opozicijo in se spodobno spokoril — menda že to najbolje nese! Ustavoverne duše so potolažene in Beust je zopet v stari milosti. Ko smo brali Beustov sicer jako spreten govor in dostavek, da so se vsi poslanci rinili k njegovemu sedežu, prav iz srca smo ustavovernežem privoščili Beustovo prijateljstvo. Spomnili smo se Saksonije, ktera je pod Beustovim prijateljstvom prišla ob svojo samostojnost, tako da je premajhna postala za velikega Beusta. Takrat je bila še Avstrija dovolj velika zanj. Belkredi je vzel Beusta in njegovo prijateljstvo v svoje gnezdo — Belkredi je drago plačal to prijateljstvo. Kaiserfel je pripovedoval, da je tudi knez Auersperg pod vpljivom tega prijateljstva stopil s svoje službe. Zadnje čase je bil Beust svojo ljubezen naklonil ministerski manjšini — manjšina je odpravljena, vsakdo sme zdaj po njej udrihati. Beust je zdaj gorák prijatelj vseh onih, ki so še pred enim tednom bili njegovi najhuši sovražniki. Za izid tega prijateljstva se ne bojimo: Quem Deus vult perdere, dementat!

Beust sploh dela v prijateljstvu. V zadnjem svojem govoru je povedal, da je prijatelj vseh evropskih dvorov. To njegovo razjasnilo nas je spomnilo na Greuterjeve besede: „Zatorej tako beračite za mir pri vseh evropskih dvorih in dvoričih: pustite nas v miru; sicer imamo 800.000 vojakov, a potrebujemo jih za posadno stanje, da avstrijsko svobodo branimo proti lastnim narodom.“ Greuterjevemu klasičnemu izreku bi pristavili še mi nekaj. Zato evropski dvori in dvoriči ne morejo krvi prelivati med seboj, ker imajo vsi dovolj opraviti s svojimi narodi. V Franciji, Italiji, Nemčiji, Turčiji itd. itd. je sprevidel svet, da je bil dozdaj samo sredstvo v rokah državnih umetnikov in diplomatov. Narodi so se tega naveličali, ogledali se po svojih državah in povsod videli krivico in nesrečo, torej že kličejo svojim nepoklicanim diplomatiškim varuhom: „Hæc est domus mea, vos autem speluncam lastronum fecistis. To je moja hiša, Vi pa ste jo spremenili v tatovski brlog.“

Sicer pa brez zamere na vse strani, saj veste, da beseda ni konj!

Adresna debata.

Po svoji obljubi naj po stenogr. zapisniku priobčimo oni del dr. Tomanovega govora, kjer govori o adresni osnovi: „Priznavati moram, da imajo nekteri stavki adrese res namen napotiti sporazumljenje, da je v enem stavku izrečena misel, ka zbornica ne namerava razrušiti deželne pravice in kompetenco dežel; ali kako inace se poleg teh glasé drugi stavki, ki govoré o krepkem podpiranju pri silnem izvrševanju ustave in pri obsojanji vseh onih, ki denes niso posedli svojih sedežev v deželnih in v državnem zboru. Po moji sodbi je v veliki celoti predstoječa adresa zapustila ona pota, ki so načrtana v prestolnem govoru. Adresa ni program za spravo in sporazumljenje, ona je program onih sredstev, s kterimi naj se obstoječe izvršuje in to moram kar najodločneje zavreči. Ker boljše spoznavam in pa zarad svojega narodnega in avstrijskega čustva ne morem pristopiti tej adresi.

Adresa v svojih prvih stavkih priznava, kako težaven je položaj, ona priznava, kako težko je izvršiti ustavo, in vendar ne vé drugega svetovati, nego da naj vlada trdovratno ostane na stezi, ki nas je v ta položaj zvodila, in da naj ona z vsem posilstvom izvršuje ustavo, poslanska zbornica pak naj jej obljubi, da bo vlado pri takem delu podpirala. Adresa imenuje ono obliko, ktero bi morala po mojem mnenji avstrijska ustava imeti — nevarno, temno poskušnja.

Jaz namreč menim obliko avtonomije — nočem reči federalizma, ker je ta beseda nekterim nevséčna, in vendar federalizem ni drugega nego avtonomija v malih kosih, zveza mnogih avtonomnih delov. Na to, da je namreč avtonomija nevarna, temna poskušnja, odgovarjam: Sumljiva poskušnja je ona, ktero priporoča program ministerstva in adresa odborova in bržkone tudi večina te zbornice; sumljiva poskušnja je, ako se hoče nekaj še z večo silo izvršiti, kar se dozda v avstrijskem ljudstvu ni moglo ukoreniniti. To je gotovo sumljivo, pa tudi nevarno, ako se bodo rabili oni pripomočki, ktere poslanska zbornica priporoča in ministerstvu v podporo ponuja.

G. m.! Ali mislite, da bodete s tem opozicijo premagali? Ali morete verovati, da se bo opozicija skesano spokorila in se takoj vsedla na klopi državnega zbora? Ni mogoče kaj takega misliti. Premislite vse, kar sem povedal o krivičnosti volilnih redov; premislite, kaj morajo avstrijski narodi postati, kaj tirja narava avstrijske države, in sprevideli bodete, da bo avstrijska opozicija rastla, da mora postati mnogo bolj zagriznena, da se mora borovati, dokler ne doseže svojih pravic, in potem utegne nastati kriza, vse drugačna nego je ministerska kriza, ampak kriza v državnem telesu, ko ne bodo niti drastični niti pomirljivi pripomočki več mogli države rešiti. Kakšno odgovornost ima torej današnji vladni program, kakšno odgovornost adresa takega smislu! Ne dvomim, da bi se večina slavne zbornice ne odločila za adreso in za ministerski program. Saj so vsi iz istega mesa, iz iste krvi, istega duha. Jaz pa tudi ne dvomim, da ne bi krona svojemu spoznanju zvesta ostala, in upam, da bo vlada ministerske večine, kakor je ostala in se bo dopolnila, svoji spomenici nezvesta postala, če bo premislila, na kateri strani in za kterimi načeli stoji ogromna večina avstrijskega ljudstev in naloga Avstrije same.

Jaz bi lahko poroško razlagal, kako bo glasovanje izteklo, kolikšna bo večina in kolikšna manjšina. Pa saj je mnenje večine drž. zbora jasno. Ta večina pa je po mojih mislih — in mislim, ka se ne motim, da bi se to dalo statistično dokazati — v očitni manjšini v Avstriji. Tukajšna večina zastopa zlasti en narod, manjšina pa zastopa vse narode. Kakšno vrednost ima tak glas, kteremu pa samemu na sebi vso parlamentarno vrednost priznavam, v očeh krone in prestola, ki mora pri vseh razmerah gledati v prihodnost, to naj si vsakdo sam za-se razmisli.

G. m.! ne mislite, da se borujemo proti kteremu ministru, ki denes sedi na ministerski klopi in jutri morebiti ne bo več sedel; ne mislite, da se borujemo proti „črki“ ustave. Mi se borujemo za ustavno avstrijsko

načelo, mi se kar najodločneje borujemo proti centralizaciji, ki je grob svobode in narodne avtonomije, mi se z vso odločnostjo borujemo proti germanizaciji, mi se poganjamo za načela, ktera bi bila lahko tudi Vaša načela.

Kdor hoče državo ohraniti, mora prestopiti tem načelom in g. g. ministri si bodo enkrat morali zaklicati, kakor se je enkrat klicalo „Schmerlingu“: „Obrnimo in sprevidimo!“ To si bodete morali reči, če bodete hoteli Avstrijo vladati in osrečiti. Naj bi jih srečna zvezda avstrijska navdušila s tem resničnim in pravnim čustvom! Ako pa te naloge ne izvršé, potem se zelo bojim, da se bo nad njimi spolnila beseda velikega sosednjega monarha: „Kar niso mogli storiti mogočni sovražniki, to so storili nemški ministri: Avstrijo so spravili na kant!“

Po Tomanu je govoril Mayerhofer za večino ministerstva in za adreso.

Poljak Groholski, zdanji „voditelj“, poljske opozicije, je govoril mirno in pohlevno kakor nobeden govornikov, zoper adreso. Dokazoval je, da hoče tudi on in njegova stranka ustave držati se in le v tej ustavi neke poprave delati. — Poslanec Kaiser, ki je za njim govoril za adreso, ni ene nove misli povedal. Proti adresi je govoril poslanec iz gornje Avstrije Dürckheim. On kaže, kam je Avstrija že prišla. Pravi, da denes ne vlada nemški živelj, temuč ena stranka. Vlada pa tako, da je to despotizem več glav, ne ene. Umetna volilna postava jej je za torbo upornim narodom in strankam; sloboda jej je za to, da pesek meče Evropi v oči. Gospodje ministri! kaj ste iz osnovnih postav (§ 19.) naredili! Sovraštvo in prepis so ministri vžgali, strah so širili, in vidimo fanatizem v plamenih do blaznosti goreti od Tatre do Adrije. Durkheim ministrom pripoveduje, da so sleparijo na borski podpirali, tisto sleparijo, s ktero so se eni obogatili, pa mnogo jih osiromašilo. Mir se mora narediti v Avstriji; namestu praznih besedi bodi enkrat resnica na vrsti.

Drugega dne adresne debate je govoril Poljak Gros proti, in Kuranda za adreso. Iz Kurandovega govora posnamemo le to, da je ogersko državno pravo, kterega je nekda v blato gazil, isti Kuranda zdaj povzdigoval. On za svojo osebo, pravi, je pripravljen Poljakom privoliti njih tirjatve, ki so v resoluciji zaznamovane. O Slovencih pa pravi. „Mi ne moremo čakati, da bi se vsem narodom zadostilo; mi ne moremo čakati, da bi nova slovenska država iz jajčje lupine izlezla in svoje peroti genila.“ Kuranda je žel nekoliko „veselosti“ za ta dvomni dovtip. Za njim govori Svetec.

Slovenski poslanec Svetec pravi: Predgovorniku (Kurandi) imam ugovarjati, da po mojem prepričanju ni tako mislil, kakor je govoril. On je nam razkladal o českem državnem pravu in govoril o neki slovenski prihodnji državi. Iz tega je posnemal, da je poravnanje nemogoče, ker so tirjatve českega in slovenskega državnega prava nesprejemljive. Teh razkladanj g. Kurandi ni bilo treba delati. Mi vemo, da g. K. in njegovi strankovci nočejo poravnanja. On je sam to izgovoril rekoč: mi ne moremo rabiti poravnanja, ker bi morali volilni red preurediti in bi Čehi večino dobili. Torej ne navajajte družih razlogov. — Svetec se dalje zahvaljuje, da ste priobčeni ministerski spomenici. V spomenici manjšine vidi S. pravo avstrijsko misel, misel, da se mora ustavno splotje na podlogo priznanja vseh narodov naslanjati. Spomenica večine je nasprotna, ker se oslanja le na nemško stranko. Avstrija je bolna, gospodje moji! Vzrok temu je, ker hočejo Nemci le gospodariti. Večina hoče po tej krivi poti še dalje hoditi. Svetec misli, da opozicija noče ustave (die verfassung) odpraviti. Taka misel bi bila nenaravna. Drug pripomoček, opozicijo sumničiti, je napačno razumljenje federalizma, kteri se zdaj po S. mislih še definirati ne da, torej ne more biti objekt, zarad kterega se opozicija napada. Opozicija hoče „ravno tako“ mogočno Avstrijo kakor njeni nasprotniki. Poravnanje bode jéz proti prenapetim tirjavam. Našteva federalistične države, ki so cvetoče. —

Drug argument, ki se je žalibog tudi v gosposki zbornici rabil — pravi Svetec — je ta, da se avstrijskim Slovanom panslavizem očita, da se jih sumniči, ka v Rusijo gledajo in hočejo veliko slovansko državo. Za to ni dokazov, dejanja pa proti temu govoré. Avstrijski Slovanje niso panslavisti — pravi poslanec Svetec —, oni so slovanski separatisti (!); in če ravno se da dvomiti, ka bi bil ta separatizem avstrijskim Slovanom koristen, vendar ni dvomiti, da koristi Avstriji in Nemcem, ki naj bi se varovali Slovanov na tista pota prisiliti, kjer bodo nehali seperatistibiti. — Krivična je misel, da ako do poravnanja pride, bi Slovani nad Nemci gospodovali, ker hote oni le ravnopravnosti. Nikoli niso Slovanje tega zahtevali. Da se bodo po poravnanji s Slovani Nemci od Avstrije odvrnili, je laž in gotovo žali poštenje Nemcev. Tistim, ki se tolažijo, da po razpadu Avstrije pripadejo k Nemčiji, pravi S., da bode potem Avstrija bojišče, kjer bo vzhod in zahod z mečem določeval. Kako boj izide, se mu zdi negotovo: morda Nemčiji na dobro, morda ne; tisti, ki bodo zato odgovorni, naj pomislijo, da nemške koristi v nevarnost stavijo. — Res je, da adresa o spravedljivosti govori, ali to so same besede. Ravna se o tem, pomagati ministerski večini, da ostane v vladi.

Kaiserfeld, prvosednik, zagovarja z veliko zgovornostjo, pa s starim orožjem zvižaje in nemškutarške oholosti, politiko večine. On pravi, da je vzrok zmešnjav iskati (ne v ustavi temuč) v namenih in ciljih, ki jih stranke imajo. Dokazuje, da je federalizem nemogoč in Beusta svari, naj ne ponavlja poskušnje Belkredijeve. Da so se obe ministerski spomenici (kakor znano po cesarjevem dovoljenji) razglasile, to imenuje Kaiserfeld neslišano. Za Wodzickim, kteri s poljskega stališča govori proti adresi pride na vrsto za adreso Skene, kteri na debelo maha po Čehih, Slovencih in Dalmatincih. On izgovori „odkrita besedo“ da med strankami velja samo, kdo je močnejši. To mu je cilj vseh strank. Mi hočemo najprvo Avstrijo, narodnjaki pa hoté najprvo sami sebe. On tirja, naj se brezobzirno ustava izpelje.

Poslanec Greuter govori energično proti. Začenši pri ministerskih spomenicah zaznamuje „napredek“ večine kot čakanje, stanje na potu, kjer je že Šmerling videl travo rasti. S klicem „brezobzirnost“ kliče 11 milijonov ljudi v narodno vojno. Gospodje na levi strani, svobodnjaki, hočejo iz naših dežel Irsko narediti. S to eno besedo so svoj sistem obsodili. — Memorandum večine pred prestolom apelira na veliko izdajo, ko govori o velikem nemškem narodu. — Zato kliče po miru, da bi mir porabili zoper svobodo narodov, da bi napravljali „vojsko znotraj“ Avstrije. Zato se berači po vseh dvorih in dvoričih evropskih za mir: „Pustite nas, mi imamo 800.000 vojakov, pa jih rabimo za izjemna stanja, da avstrijsko svobodo pred lastnimi narodi branimo.“ — Galiciji se zarad Rusije ne da avtonomija. Memorandum večine bi iz cesarja rado naredilo vazala Rusije. Ko bi Avstrija res moči ne imela Poljakom svobodo dati, rekel bi jim jaz: pogodite se z Rusijo! — S panslavizmom se straši. Ker se v Avstriji že z Muravievom ne more tekmovati, smo se ve da proč. Če se s slovanskimi narodi tako ravná, da jim je ruska knuta že ideal svobode in rešitve, potlej se prihaja s tem strašilom. — Govornik kaže potem na vodilu zgodovine, kako nedosledni so veljaki zdanje večine: kako so enkrat Kuranda, Giskra, Šmerling itd., govorili o Ogrih in kako zdaj govoré. Naposled kot Tirolec: Pustite nas, da ostanemo Tirolci, potem bomo dobri Avstrijci. Če nas hočete v Avstrije zgnesti, boste Tirolca zatrli in tudi Avstrijca ne boste imeli. . . . Predno dalje hodite po tem potu, pomislite, da ne boste enkrat morali reči: „Po poti v smrt hodim in vedno temneje je v moji duši.“

Dopisi.

I z Ljubljane 22. jan. [Izv. dop.] Pač ubogi

dunajski ministri, da morajo toliko spomenic prebirati iz beraške Kranjske. Ko bi jih jim dohajalo iz vseh kronovin nesrešne Avstrije toliko, kakor jih jim zložé birokraško-nemčurska društva v Ljubljani, potem bi se pač ne bilo čuditi, če bi pravoslavni minister dr. Herbst zaradi množega branja preziral pravične pritožbe slov. naroda. Ker pa vemo, da so privrženci sedanje ustave gledé tacih spomenic proti ministrom v družih deželah bolj usmiljeni, bi pa vendar vprašali gospode v dunajskih palačah, kaj mislijo prav za prav z nami; ali prištevajo nas Slovence še k drugim avstr. narodom! Če je istina, potem naj nam tudi podelé pravice, ktere nam je vladar že davno odločil, pravice, ktere uživajo drugi narodi v državi! —

Kaj imamo mi slov. „galgenvögli“ pričakovati, prepričali smo se zopet v Ljubljani. Nek nemčursk klobučar se je pričó cele družbe ustil, da bode vsacega Slovenca, ki bode šel mimo njegove hiše, obesil na prvo pripravno drevo. Ko je eden razžaljenih napel zoper tako neprijetno žuganje pravdo pri sodnji, je zadostevalo ta pot, da je zatožonec preklcal besede in prosil razžaljenega tožnika odpuščenja. — Radovedni smo le, če se bode dalo na izbirko tudi tistim kmetom na Jančjem, ki so ljublj. „stadtcollegiumu“ in mladim turnarjem le zabavljali in žugali: ali hočejo preklicati zabavljive besede in prositi odpuščenja, ali pa sedeti dolgo časa za zapahrenimi vrati? Vederemo! —

O Štritarjovem „Zvonu“ dohajajo nam iz Dunaja jako vesele novice. Gledé materijalne podpore stoji že zdaj na boljih nogah, nego vsak drug jugoslovansk lepoznanek list. Tistim, ki tega lista še niso imeli v rokah, priporočamo ga na vso moč; le hitro se morajo podvizati, kajti prva in druga številka bode že skoro pošla.

Kader zmanjkuje gradiva ljub. „Tagblattu“, jame semtertje pisariti, kako bi se dala napraviti sprava med narodom in nemčursko klico; a grde navade se ne more odkrižati, da ravno v tistih člankih, s kojimi hoče doseči spravo, dela največo razprtijo. Za sredstvo sprave hočejo zdaj porabiti celo predpustne burke. Osnovali so na „schiessstatu“ štiri bale, mislé, da bodo okrevali svojo bolno stranko. A mi ne pojdemo na led, kajti duh ljubljanske inteligencije je močan. — Te dni bodo bajé dobili slavni nemški turnarji zopet nek nov trak na svojo (ktero!) zastavo. Zadnjega jim je pripenjalo gospodica „Schöppelnova“! — Žalostno paresnično je in zadnja opazka v Vašem listu je skoz in skoz resnična, da v kranjskih deželnih uradih vlada še vedno nemški jezik. Kaj nek poreče k temu dr. Zarnik, ki je dotični predlog za prestrojenje tega babilonskega turna stavil in kaj porekó drugi poslanci, ki so predlog odobrili; kako nek se bode dež. odbor opravičeval, kader ga bode zbor zaradi tega interpeliral. Mislimo pa, da enkrat se bode vendar začelo slovenski uradovati, kajti na nedavno vprašanje necega dež. uradnika, zakaj se ne uraduje slovenski, je dr. Bleiweiss odgovoril: Počasi bomo že začeli. Da bi le preveč počasi ne bilo. —

Iz Šmarja na dolénjem Štírskem, 21. jan. [Izv. dop.] Kar je bil nedavno prinesel „Slov. Narod“, namreč da prihodnjo spomlad tukaj napravimo slov. tabor, je jako neljubo dirnulo one ljudi, ki sicer vedno trdé, da so rojeni Slovenci, ki pa se vsemu rugajo, kar je slovenskega, in kterim je vsaka slovenska tirjatev že prenapeta. Šmarčani zdaj že smemo pričakovati, da nas bodo naši nasprotniki z nova porinili v vrsto klerikal- nacional- fevdal- ultramontancev, pa se bomo že vedeli potolažiti in bomo negledé na sovražna psovanja storili, kar nam veléva naša in pa občá korist slov. naroda. Tako bomo na spomlad odprli čitalnico v novozidani dvorani gosp. Drag. Jagodiča in že naprej si upamo trditi, da bo naši čitalnici, kar se tiče krasnega prostorja, na deželi le težko ktera par. Lastniku čitalnične dvorane, kterege zaradi njegovega narodnega mišljenja in poštenega značja tukaj vse spoštuje, gre pa tú javna pohvala, da je prav ljubeznjivo in bistveno pripomogel, ka se je ustreglo vsem željam gledé našega prihodnjega narodnega doma.

Z veliko zadovoljnostjo tudi naš svet pričakuje, da bo tukaj svojo odvetniško pisarnico odprl domoljub, čegar ime je v naši okolici v najboljem glasu. Le želimo, da bi se to čem preje tem bolje zgodilo, to tem bolj ker ni dvomiti, da se bodo v novi pisarnici vsem slovenskim strankam vsa pisma izdelavala v slovenskem jeziku, kar je tukaj vseobčna želja.

Pri naši sodnji še večí del nemški uradujejo in tudi ni pričakovati, da bi se to tako hitro zboljšalo, ker so se zadnje čase celo čisto slovenskim strankam začela pošiljati nemška povabila. Ne bom preiskaval, kaj je temu krivo: ali premnogi posli, ali slaba volja ali kaj? Gotovo je le to, da stranke nemških vabil in pisem ne želé.

Ravna taka „mizerija“ je tudi v notarijski pisarnici. Tu se ženitvanjske pogodbe, kupna pisma, zapuščinske obravnave itd. itd. vse izdeluje v nemškem jeziku, in ko bi stranka tudi ne vedela ene nemške besedice.

Drugače pa je pri tukajšnjem davkarskem uradu; tukaj je tudi dovoljeno slovenski plačevati in ni se nam bati, kakor smo v „Slov. Nar.“ brali gledé drugih davkarij, da bi uradniki z davkoplačevalcem še neumne norce brili. Pri naši davkariji g. uradniki z vsako stranko najljudneje postopajo; tudi v jezičnem obziru se zadostuje vzaki izrečeni želji in reči se smé, da so si naši gg. davkarji svesti, ka službujejo zaradi ljudstva a ne narobe.

H koncu naj še omenim, da pride sklep našega srenjskega odbora, naj se namreč v Šmarji napravi štirirazredna slovenska glavna šola; v prihodnji seji okrajnega zastopništva na dnevni red. Videti je, da bomo tudi tukaj enkrat storili toliko potreben korak od pohlevnih želj do resnega, koristnega dejanja. Zastopniki! le pogumno naprejtudi v tej zadevi, vsi svobodomiselni ljudje stojé za Vami!

Iz Idrije, 22. januarja. [Izv. dop.] Naj Vam v kratkih vrsticah naznamim veselo novico, da je pri volitvi deželnega poslanca za mesto Idrijo enoglasno izvoljen g. **Lipold**, ki je naše mesto že v zadnjem deželnem zboru tako izvrstno zastopal. Živio g. Lipold, pa tudi njegovi volilci! Nova volitev je najbolje pokazala, kako neopravičeno je bilo vse, kar se je o g. Lipoldu pisarilo iz Idrije v ljubljanski „Tagblatt“; nova volitev je najlepša in največa zaupnica, ktero smo mogli dati našemu občé spoštovanemu poslancu. Naši nasprotniki so vsemu prizadevanju in agitiranju kljubu že tisti večer pred volitvijo morali spoznati, da je zmaga naša, zatorej so sklenili, da se volitve ne bodo udeležili, kar so potem tudi res storili, menda v dokaz svoje politične izobraženosti. Vsled tega je bilo število volilcev manjše nego navadno, prišlo jih je samo 43, ki pa so vsi kakor en mož glasovali za g. Lipolda. Nemškutarji so imeli sploh veliko smolo že s svojimi kandidati. Prvi kandidat Höchtel je prišel ob vse upanje, da bi mogel zmagati, odkar se je zvedelo, da je prestavljen v Ljutomer. Na njegovo mesto so potem naprosili g. dra. Suppana, ljubljanskega župana, in ker je številka 3 nekako posebno sveta, dobili so zadnje dni še enega kandidata v osebi g. deželnega predsednika Konrada pl. Eybesfelda. Zanj je prišel agitirat uradnik Premerstein, ki pa je tukaj jako nepopularen in je svojemu gospodu več škodoval nego koristil. Pa še nekoga je bil g. Konrad v boj poslal: nekdanjega idrijskega poslanca, čegar ime pa že sami lahko uganete. Omenjeni gospod slovi za liberalnega Slovenca; no, če je bistvena lastnost liberalnega slovenstva agitirati za vladne kandidate, potem nam tega plemena ni treba v naše narodno življenje vpeljavati, potem že raje ostanimo klerikalni in fevdalni Slovenci! — Po pravici se nam dozdeva, da je bila volilni komisiji volitev g. Lipoldu precej neljuba. Kajti že ob 12. uri, t. j. o poldne so zaprli volilno sobo, da le ne bi mogli priti še drugi volilci, in da bi naš kandidat vsaj menj glasov dobil. Pa manéver se je slabo obnesel: Slovenci smo sijajno zmagali in smemo z izidom volitve vsakako popolnoma zadovoljni biti, če nam je bila oblastnija tudi uničila vse ženske glasove, o kterih se je znalo, da bi bile volile narodnega kandidata. Kon-

čaju svoje vrstice, naj le še izrekam, da imamo vse upanje, da bo g. Lipold volitev prevzel in da ga torej zopet vidimo v deželni zbornici med branitelji slovenskih pravic!

Politični razgled.

Adresna debata se noče končati. Vsakdo se hoče oglasiti, ljudje radi slišijo same sebe govoriti. Res smešno je že, če zdaj že 4 dni vsak govornik svoj „speech“ začne z izgovorom, da sicer ni nič novega povedati, da pa državi ne more odtegniti svoje modrosti. Posamezni govori bodo našli v drugem predelu svoje mesto. Ako hočemo izreči svojo sodbo o njih, moramo naravnost priznati, da se nam gledé državopravnega položaja in rešenja sedanjih homatij vsi vkup ne zdé toliko vredni, kolikor so veljala drva, kar so jih požgali med adresno debato v poslanski zbornici. Pa če smo že prestali toliko hučega, prenesli bomo še to gorje.

Ministerska kriza je še zmerom na dnevnem redu. Govorica pobija govorico. Eni vedó, da bo Hasner ministerski predsednik, drugi že vidijo na tem mestu sedeti Kaiserfelda, kterege „N. fr. P.“ posebno priporáča kot Slovana (!!), drugi listi kot velikega političnega modrijana. Kar se tiče tega modrijana, naj povemo, da še tega ni 10 let, kar je Kaiserfeld zanega slov. rodoljuba zdaj živečega na meji kranjsko-hrvaško-štírski prosil, naj bi mu naznanil knjige, iz kterih bi se pl. Kaiserfeld mogel nekoliko podučiti o politiki. Tudi prof. Unger se še imenuje. Po najnovejših poročilih pak je sedanje ministerstvo še enkrat prosilo za odpust pri cesarju in „Köln. Ztg.“ naravnost pripoveduje, da cesar sam ne mara za sedanje g. g. ministre, ki so poleg tega še nepriljubljeni pri vseh nenemških narodih, pri vojaštvu in duhovstvu. Naj pa se že stvar dožene, kakor hoče: da bi nam kdo te ministre ukradel, tega se ni bati.

„Politik“ piše: „Priznati si moramo, da opozicija ne postopa s tisto ostrojtjo, s tisto energijo in močjo, ki bi položju primerne bile. Vse spoštovanje pred govori posameznih, ali mi si ne moremo kaj, izpovedati, da strašna nevarnost, v kateri je država, da velika zmešnjava vseh državnih razmer in osodno stanje nenemških narodnosti, tirjala bi ves drug vzlet duhov in ves drug izraz, kakor se je zgodilo.“ Po vsej pravici „P.“ očita, da opozicija ni nobene protiadrese izdelala, da so njeni pristavki (amendements) preskromni in ne odgovarjajo narodnim in ljudskim tirjativam. Po pravici očita „P.“ Slovencem in Poljakom, da dudljajo vedno svojo „ustavovernosti“ in da le tiho izrazujejo narodovo željo po avtonomiji, da so sklepi, ktere zahtevajo, „tesnosrčni, zmedeni in kruljevi.“ Mi bomo z veseljem opozicije energične govore brali in cenili, pravi „P.“; ali opominjamo jo resno, naj se k edinosti in moči povzdigne, kakoršno jej ukazuje boj na življenju in smrt, ki se od strani večine bojuje. Opozicijski narodi imajo pravico in dolžnost od svojih poslancev tirjati, da situvacije na laž ne stavijo, če samo polovične korake delajo.“

Poljski poslanci so bili na Dunaji dali banket na čast svojemu rojaku, izstopivšemu ministru kmetijstva, grofu Potockemu. Potocki je pri tem banketu djal, da mu vest ni več pripustila pri vladi ostati, ki bode državo pogubila, ako dalje po tej poti hodi.

Nemški časniki, ki zunaj Avstrije izhajajo, jamejo spregledovati, kako piškavo vladanje je na Dunaji. Pruska „Norddeutsche Allg. Ztg.“ pravi: „Beustu bo kmalu bila zadnja urica.“ Enako govore drugi časniki. „Köln. Ztg.“ smo omenili že zgorej.

Iz Rima ni mogoče gotovih novic prinašati o posvetovanjih škofov, ker so kongregacije skrivne. — Glede cerkvenega zbora, ali bolj prav, vprašanja papeževe nezmotljivosti je slavni nemški bogoslovni učenjak dr. Döllinger, prošt v Monakovu priobčil spis, v kterem pobija odločno namero jezuitov, povzdigniti to misel za versko resnico.

V Parizu je bil poslanec Rochefort zaradi tiskovnih pregreškov obsojen na šest mesecev ječe in 3000 frankov plačila. Obtožence ni bil prišel pred sodnijo.

V Lizabonu so zbornico razpustili, da si je večina poslancev zoper to protestirala. — Enake osode je potreben dunajski državni zbor, ki pač nima na božjih tleh para.

Turek hiti v Hercegovini vojsko množiti, kolikor se da. Vedno nova krdela prihajajo. Polomesec, kakor je videti, ne sije po posebno varnih tleh.

Egiptovski podkralj je pri odpiranju sueškega kanala dajal velike veselice in knježje gostil razne velikaše. Zdaj pa mora 15 milijonov s silo od ljudstva na posodbo dobiti in zelo davek povišati, da bodo te veselice plačane. Lep izgled kraljevega gospodarstva!

Razne stvari.

* (Vladiki Strosmajerju) so bili zagrebški pravniki sklenili poslati zaupno adresno zaradi njegovega svobodomiselnega držanja v Rimu. Ali zgodilo se je, kar je le v današnji Hrvaški mogoče; vlada je namreč akademskemu senatu naložila, ostro prepovedati pravnikom podpisati tako adresno. Po kakem zakonu, to bog vé. —

* (Vaterlanda) 20. števil. so konfiscirali zaradi uvodnega članka: Josef Feilhauer. Iskali so ga tudi v mariborski čitalnici, našli ga niso. Prav tako, vsaj se morejo čitalničarji prepričati, kaj je v Avstriji dovoljeno in kaj ne.

* (Iz Ljubljane) se nam piše, da je vlada potrdila pravila „delavskega društva“ ali zaprav „arbeitsvereina“, ker je društvo menda že v nemških rokah. Za predsednika se imenuje tapetarski pomočnik Harisch — trd Nemec, ki čisto nič ne umé slov. jezika. „Kamen do kamna — palača, zrno do zrna — poglača“; ko bi rima ne trpela, rekli bi mi: „palica.“

* (Imenovanje). G. A. Ploder, po rodu Nemec, do zdaj c. k. avskultant v Mariboru, je imenovan za c. k. sodnijskega pristava v Laškem trgu. Želeli bi, da bi vsi uradniki — rojeni Slovenci — imeli tako dobro voljo dobiti sodnijski slovenski jezik v svojo oblast, kakor ima dobro voljo g. Ploder, in kakor bi jo zlasti potreboval ob istem času za enako službo v Sevnico imenovani Viktor Haslinger, ki je v sosednjem kozjanskem okraju poleg družega dolgo časa z velikim vspehom dokazoval svojo jezikovo nevednost.

* (Kdo je najhujši nemškutar?) Nedavno smo pisali, da je g. Dežman enkrat v deželni zboru kranjskem rekel: „V praski so oni gospodje ravno taki nemškutarji kakor sem jaz.“ V 16. števil. prinaša Dežmanov „L. Tagbl.“ ono našo notico po svoje predelano, in omenjeni svoj izrek zopet v nemščino prestavlja in sicer tako-le: denen die deutsche amtirung ebenso lieb und werth ist, als dem ärgsten nemškutar.“ S to prestavo se je Dežman priznal za najhujšega nemškutarja, kajti v njegovi lastni prestavi je Dežmanov „jaz“ = ärgster nemškutar. Zdaj enkrat iz njegovih ust vemo, da se pojma „Dežman“ in „najhujši nemškutar“ popolnoma pokrivata. Bog lonaj, g. Dežman! Spoznanje samega sebe Vam je torej še ostalo.

* (Slovenščina). „Tagbl.“ piše: „Po zanesljivih poročilih se bodo v kratkem pri deželni odboru kranjskem zaslišali predstojniki posameznih deželni uradnj, da se določi o potrebi in prikladnosti slovenskega uradovanja, in pa o izjemkih, ki naj se pripusté.“ Mi bi mislili, da je po sklepu dežel. zbora to že vse določeno, in da bi se menda lahko naravnost začelo slovensko uradovati. Kajti po naši skromni sodbi se sklepi delajo zato, da se izvršujejo, ne pa da bi se z nova o njih „gruntalo.“

* (Slovensko podporno društvo v Moskvi). Dasiravno je strah „panslavizma“, t. j. velike absolutne slovanske države, ki bi segala do Carigrada in do Avstrije, že star, vendar je vseslovansko, na slovansko omiko se naslanjajoče gibanje med ruskim narodom še mlado. Ruska vlada ni bila še

do zdaj vseslovanska. Narod pa začenja biti. In važna je ta reč le, ker se nikjer vlada tako ne bo morala podati narodu, kakor na Ruskem. Rusiji ni treba, da bi zémelj in dežel pod svojo oblast dobila; ima jih več kot vsaka država na tem svetu. Ali Rusi hočejo pomagati svojim slovanskim bratom v Turčiji in Avstriji in tako dejansko vzajemnost potrditi. Zato se je ustanovilo že pred nekimi leti v Moskvi „slovansko podporno društvo“, ki ima zdaj že podružnice v Peterburgu in Kievu. Največ se potrosi za turške Slovane Bolgare, Srbe in njih šolo in pravoslavno cerkev. V letu 1870 je društvo v Moskvi v proračunu odločilo dati nad 10.000 rubl. za mlade zapadne in južne Slovane, ki hote na kaki ruski univerzi študirati. Dozdaj to vseslovansko društvo res ni še tako razširjeno in ne more tako delati, kakor postavim Gustav-Adolfovo društvo v Nemčiji, ali biblijska družba v Angliji.

Tiskovna pravda „Sl. Nar.“

pred porotno sodnijo celjsko 13. decem. 1869.

(Dalje.)

Notico o „nemških agitatorjih“ je zatoženec takole zagovarjal: Enkrat je rekel francosk mogočnej: „Dajte mi od ktereга koli človeka tiskano besedo, in spravi ga bom na véšala.“ Ta modri izgled je menda po glavi brenčal g. tožniku, ki ni imel od mene samo eno besedico, ampak celo tiskano polo, in dasiravno ni mislil, da me spravi na véšala, privoščil bi mi vsaj nekoliko mesecev zopora zaradi nekterih nedolžnih vrstic. Ko sem prvokrat slišal, da je ta notičica zatožena, nisem tega hotel verjeti in šedandenes ne razumem, kaj je hudega na njej, celo pa ne morem umeti, kje je moj g. tožnik v tej malosti našel veliko hudodelstvo. Mislim, da se bode z menoj čudili tudi Vi, možje porotniki, ako Vam stvari nekoliko pojasnim. Naj Vam notico še enkrat preberem: (Prebere jo.) Predno o tej stvari dalje govorim, naj Vam povem, da je Freiligrath sicer imeniten in glasovit nemšk pisatelj in pesnik, pa ob enem politikar, ki hrepeni po zedinjeni Nemčiji, ali da naravnost povem, ki hoče, da bi se vse združilo pod prusko „pickelhaubo“, kar je nekdanj spadalo pod nemški bund in še več. V tem smislu je že neizmerno mnogo spisov spravi med svet, dokler so se mu konečno mežgani tako zmešali, da si je na vratu žile prezezal, da so ga sicer rešili, a ga tudi potaknili v norišče in da so potem po vsej Nemčiji zanj beračili milodare. Prosim Vas, možje porotniki, odgovorite si sami, ali si moremo mi Slovenci želeti, da bi prišli denes ali jutri pod prusko „pickelhaubo“, odgovorite si sami, ali moremo Slovenci biti prijatelji politikarju, ki je do norosti zastavil vse svoje moči na to, da se skuje zedinjena Nemčija, ki torej hoče tudi naše cesarstvo razrušiti, da bi potem v Nemčijo potisnil najlepše kose tega cesarstva in med temi tudi nas Slovence? Kar se tiče novice, da je tega rogovileža hotel Beust v Avstrijo zvabiti, stala je novica najprvo v enem českem listu, od tod je romala tudi v druge časnike, pa nobeden mojih časnikarskih tovarišev ni bil zaradi nje tožen, in vladni listi, ki sicer tako radi vsako malost preklicujejo, nikdar niso rekli, da bi ne bilo res, kar se je tu pripovedovalo. Ali ne vidite tukaj že zopet tistega dvojnega vatla, po katerem se hoče meni meriti drugače, nego se je merilo mojim tovarišem? Ravno taka je z opombo, ktera je pristavljena tej novici. Nemških agitatorjev nam res ni treba v deželo, kjer že itak — vse križem gre, tudi nam ni treba zunajnih Nemcev. Kdor si kaj tacega želi, ta prvič žali avstrijske narode, ker jim podtika, da bi ne vedeli sami opraviti, kar jim je treba, in drugič hoče domačim ljudem odtegniti in odtrgati zaslužek. In vendar se uvažujejo Nemci, domačini pa se zanemarljajo. To je že stara pritožba Slovencev in Slovanov sploh; pa naj Vam resnico dokažem le na nekterih pričilih, kterih bi pa lahko na stotine navajal. Tako je bil poklical nekdanj minister Thun iz Nemčije nekega profesorja Redwitzja, ki je imel na dunajskem vseučilišču širiti ideje iz „rajha.“ A dijaki ga niso hoteli po-

slušati in da bi vlada ne imela vednih škandalov, plačala je Redwitzju enkrat za vselej veliko svoto denarja, ktera bi bila brez te poskušnje lahko ostala v državni blagajnici. Blizo taka je bila s prof. Phillipsom, ktereга so bili iz Nemčije zvabili na Dunaj, kjer pa se je pokazal tako nerabljivega, da ga je vlada na nekoliko let morala poslati iz Dunaja na odpust v Rim, kjer je na tisoče plače vlekel iz državne blagajnice, a nič ne delal za državo. Zadnje čase smo enak škandal videli zopet na Dunaji, kamor si je bila vlada iz Berolina zvabila nekega profesorja Karstena, ki v svoji domovini ni mogel priti naprej. Na Dunaji se je skazal čisto nesposobnega. Lansko leto so zaradi njega nekoliko študentov storili nesrečne, letos pa so njegovi tovariši sami protestirali proti Karstenovemu ravnanju, ker je od študentov tirjal take znanosti, kakoršnih se od njih tirjati ne sme, tako da nekoliko časa ne le študentje niso hoteli Karstena poslušati hoditi, ampak da so se bili za dolgo časa ustavili vsi strogi izpiti. Za pomočnika si je bil Karsten pripeljal nekega pruskega vojaka. Pa pojmo bliže! V Gradec je pred nekterimi leti poslala vlada znanega dra. Schmidta, ktereга je bila pobrala tam nekje v Nemčiji. To je tisti Schmidt, ki na graškem vseučilišču uči, da naš prvi oče ni bil Adam, ampak kakšna opica in ki pri vsaki priliki, na vseučilišču, v deželni zboru, v javnih shodih in verfassungstagih grozovito zabavlja proti Slovincem in kar je slovenskega. Po dovolj teh dokazov! Poglejmo le še, kako pa je s slovenskimi sinovi. Na Hrvaškem živi 7 izvrstnih slovenskih profesorjev, večidel tudi pisateljev, ki že leta in leta neprestano prosijo, da bi se jim v domovini dala služba, kar pa se ne stori, ampak dajó se službe Nemcem in tako n. pr. teh sedem slov. profesorjev še vedno mora služiti na Hrvaškem, v Celji pak nimajo na gimnaziji niti enega profesorja, ki bi bil izprašan iz slovensčine. Isto tako se godi pri sodnijah. Da Vam navedem samo en znan izgled, naj Vas opomnim na g. Ravnikarja, namestnika državnega pravdnika, ki ni ničesar pregrešil, nego da v svoji službi ni zatajil svoje narodnosti in je tudi kot uradnik ostal pošten Slovenec, zato pa ga preganjajo iz Novega mesta v Celje, iz Celja v Ljubljano, iz Ljubljane v nemški Leoben, dasiravno bi ga dema prav dobro potrebovali. Ravno tako se godi narodnim duhovnikom. Lahko bi Vam imenoval kaplana, na ktereга sme duhovstvo in narod biti ponosen, moža visoke učenosti, ki je že služil tudi kot profesor, ki pa zaradi svoje ljubezni do domovine nima družega upanja, nego da kaplan ostane svoje žive dni, če se nam časi sploh ne zboljšajo. Dekana Kosarja, zvestega narodnjaka, so samo zaradi njegovega domoljubja odpravili z mesta, kjer bi bil svojemu stanu in narodu na korist lahko po svoji želji rabil svojo visoko učenost in so ga potaknili v faro v nekem kotlu, kamor solnce samo enkrat na dan posije, t. j. o poludne — v Kozje. Pa dovolj tudi teh dokazov! Že iz teh lahko sprevidite, da obtožena notica razlaga samo čisto, golo resnico in „da morajo žalibog naši slovanski možje, ako svoje narodnosti in rodoljubja ne zatajé, res dostikrat stradati in preganjanje trpeti.“ Res je vse to žalostno, ali tega nisem jaz kriv, ki sem resnico poročal, ampak oni, ki mi priliko dajó, da moram take žalostne dogodbe oglašati; in možje porotniki, prepričan sem, da tacih krivic ne bote meni v greh šteli!

(Dalje prih.)

Listnica vredništva.

Gosp. A. B.: Vaših dopisov ne bomo samo sprejemali, ampak vselej nam bo ž njimi jako ustrezno. Sploh bi bilo želeli, da bi se nam iz dežele naznanjali važnejši dogodki, med drugimi tudi novice, ki bi spadale v predel „razne stvari.“ Komur morebiti ne teče slovensčina še čista dovolj, naj se tega ne straši; zato je vredništvo, da popravi, če treba tudi prestavi in uredi — kar vselej tudi z veseljem stori. — Torej dajte zopet kaj čuti o sebi in zdravstvujte!

Vajen koncipijent

najde dobro službo pri

M. Miheljaku,

c. k. notarji v Celji.

(3)

Tiskar Eduard Janžič.